

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון י"ד בשבט תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - מ"ב

1. באיזה אופן העמיד רבה את מחלוקת רבי ורבנן בענין שחרור לחצאין?
דווקא כששחרר חציו והניח בבעלותו חציו, אבל שיחרר חציו ומכר חציו או נתן במתנה חציו, לכו"ע קנה, כיון שכולו יצא ממנו.
2. סתירת הברייתות - 'הכותב נכסיו לשני עבדיו [כתב לכל אחד שטר על הכל וזיכה לשניהם ע"י שליח בבת אחת - קנו ומשחררין זה את זה]. ומאי דרך 'האומר כל נכסי נתונין לפלוני ופלוני עבדיי - אף את עצמם לא קנו' - כיצד מתיישב?
א. להו"א - הראשונה כדעת רבי שמועיל שחרור לחצאין, והשניה כדעת רבנן שלא מועיל. [ורצו להוכיח מכאן שנחלקו גם בכולן].
ב. ונדחה - שניהם כרבנן, הראשונה כשאמר כולו, וכיון שהוציא לגמרי, קנו. אבל השניה כשנתן לכל אחד שטר שכתוב בו חציו.
ג. איבעית אימא - בשתי שטרות, קנו [ואם אמר חציו חציו אף בשתי שטרות לא קנו], בשטר אחד לא קנו כיון שאין שנים משתחררים בשטר אחד.
ד. איבעית אימא - שזיכה לשניהם בבת אחת קנו, בזה אחר זה לא קנו. ונדחה - מדוע הראשון לא יקנה את עצמו ואת חברו.
ה. רב אשי - הטעם שבשניה לא קנו כיון שקורה להם 'עבדי' משמע שאת גופם אינו משחרר וטועה לחשוב שאפשר לתת להם נכסים בלא שחרור.
דחה רפרם - יתכן שכוונתו 'עבדיי עד עתה'. כשם שיבואר במשנה המובאת להלן.
3. משנה בפאה - הכותב כל נכסיו לעבדו - יצא לחירות, כיצד הדין אם שייר האדון לעצמו קרקע כל שהוא?
א. רבנן - לא יצא לחירות, כיון שעל קרקע אפשר לומר שמא זו היא, וכיון שלא קנה קרקעות אף את עצמו לא קנה כיון שלא פלגינן דיבורא.
ב. ר' שמעון - לעולם הוא בן חורין כיון דפלגינן דיבורא. עד שיאמר כל נכסי נתונין לפלוני עבדי חוץ מאחד מרובא שבהן, שספק שמא העבד נחשב לגביו כאחד מרובא שבהן. [ומשמע שאף אם מכנהו 'עבד' כוונתו 'עבדי עד עתה'].
4. מימרא - המית חציו עבד וחציו בן חורין, [לב"ה], ביום של רבו משלם את פחת דמיו לרבו, ביום של עצמו - לעצמו. מה הקשו ע"ז?
ו. לפ"ז גם נאמר שביום של רבו ישא שפחה, וביום של עצמו ישא בת חורין. ונדחה: לא תקנו בו חלוקה באיסורים אלא רק בזכויות ממון.
ז. ברייתא - שור מועד שהמית 'חציו עבד חציו ב"ח, נותן חצי הקנס [30 כסף] לרבו, וחצי כופר [שמשלמים על בן חורין] ליורשיו. ומדוע שלא יתן הכל למי שהיום שלו. ונדחה - כשהמיתו כלה הקרן ולכן חייב לשניהם.
ומה שפסקו שנותן למי שהיום שלו זה דווקא כשלא כליא קרנא - כגון שהכהו שור על ידו ויבשה, וסופה לחזור.
ונדחה - זה מיישב לפי אבוי שפסק שאדם שחבל בחבירו נותן לו שבת גדולה [נזק, פחת דמיו הזמני] ושבת קטנה כשומר קישואין.
אבל לרבא שפסק שנותן רק שבת קטנה, ואינו נותן נזק, א"כ בשור יהיה פטור לגמרי, שהרי אין בו תשלום שבת.
ויישבו - א. לרבא יש להעמיד המימרא כשאדם המית, ב. רבא יכול לחלוק על מימרא.
5. נסתפקו - עבד שיצא לחירות ועדין מעוכב גט שחרור. האם יש קנס שלשים כסף לרבו אם נגחו שור. מנין רצו לפשוטו?
שורש הספק - נאמר יתן 'לאדוניו', והאם במצב זה נחשב אדונו.
א. ברייתא - המית חציו עבד וחציו בן חורין, נותן חצי קנס לרבו וחצי כופר ליורשיו, ולכאורה מדובר לאחר שחזרו בהם בית הלל וסוברים שכופין את רבו, ומוכח משלם ב'מעוכב'. ונדחה - הברייתא כמשנה ראשונה שלבית הלל הוא אדון גמור.
ב. ברייתא - הפיל האדון את שן עבדו ואח"כ סימא את עינו - יוצא לחירות בשינו, ומשלם דמי עינו, וכיצד יתכן שאחרים שחבלו משלמים לאדון קנס, והאדון עצמו שחבל מתחייב לאדון. ונדחה: יתכן שהברייתא סוברת כמ"ד שמהופלה שינו יצא לחירות לגמרי ואינו מעוכב גט שחרור.
6. אם שיחת רבו אחד 24 אבריו שעבד יוצא בהן לחירות כיון שהם מומין שבגלוי ואינן חוזרין, האם צריך גט שחרור מרבו?
נחלקו בזה כמה מהתנאים, והמכריעין לפני חכמים קבעו שבשן ועין אינו צריך כיון שהתורה זיכתה לו, ובשאר איברים שהם מדרש חכמים, צריך.
7. עבד כהן המעוכב גט שחרור, האם אוכל בתרומה? שורש הספק - האם נחשב 'קנין כספו'. מאיזו ברייתא רצו להוכיח?
כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה - שניהן אוכלין בתרומה כיון שבין כהן ובין עבדו אוכלין בתרומה, ואין מקבלין חלק בגורן זה בלא זה, כיון שעבד אינו חולק בלא רבו שמא יעלוהו ליוחסין.
הגדילו התערבות - משחררין זה את זה, ומשמע שמתרין בתרומה כשהן מעוכבין.
ונדחה - בברייתא אם יבא אליהו ויאמר שאחד מהם עבד, ודאי יחשב 'קנין כספו', אבל בספק שלנו יתכן שכלל אינו 'קנין כספו'. קנין כספו הוא כלל.